

Temps era Temps
Josep Bayerri Raga

MAYOR ZARAGOZA, ARRELS TORTOSINES

La passada setmana Federico Mayor Zaragoza fou investit doctor honoris causa per la Universitat Rovira i Virgili en un acte acadèmic de gran solemnitat celebrat per primera vegada al Campus Ebre de Tortosa. Tot i haver nascut a Barcelona, els arrels familiars de Mayor són a Tortosa on varen néixer els seus pares, està emparentat amb famílies benestants de la ciutat (Beguer, Faiges, Sabaté, Panisello, Zaragoza, Grego...) i ell mateix fa sovint viatges a Tortosa i participa en activitats i iniciatives locals.

Deixant de banda els mèrits acadèmics, que son molts, i el reconeixement general com a investigador en el camp de la bioquímica a nivell mundial, Mayor Zaragoza va tenir una destacada presència política els darrers anys del franquisme i durant la transició. Catedràtic de la Universitat de Granada per oposició, el 1968 fou designat rector pel ministre José Luís Villar Palasi, vinculat a l'Opus Dei; poc després seria nomenat "Procurador en Cortes" al pseudo-parlament franquista. L'any 1974, el ministre falangista Cruz Martínez Esteruelas, al darrer govern en vida de Franco presidit per Carlos Arias Navarro, el va nomenar Sostsecretari el segon càrrec en importància del ministeri. Incorporat a la UCD, el febrer de 1977 Adolfo Suárez el feu president d'un anomenat "Consejo General de Catalunya", que pretenia evitar la restauració de la Generalitat, del que per cert també en fou membre l'aleshores alcalde de Tortosa Felip Tallada; vuit mesos després aquest Consell fou dissolt arran el triomfal retorn del president Tarradellas. El juny de 1977 Mayor havia estat elegit diputat per UCD i l'any següent adjunt a la direcció de la UNESCO a París. El febrer de 1981 tornà a Espanya cridat pel president del govern Leopoldo Calvo Sotelo per ocupar el ministeri d'Educació, càrrec que exercí fins la victòria socialista d'octubre de 1982.

El 1987 fou elegit director general de la UNESCO. Aleshores s'inicia un procés personal que el portà a distanciar-se dels seus antecedents polítics per identificar-se en plantejaments pacifistes i ecologistes cada cop més compromès. El 1999 en deixar la direcció de la UNESCO passà a presidir la Fundació per una cultura de la Pau i desenvolupar una intensa activitat internacional mentre, políticament s'identificava en plantejaments socialdemòcrates i apostava per la pacificació al país basc i l'exercici del dret a decidir a Catalunya tot i que, durant els anys d'estada a la UNESCO, no s'havia mostrat especialment entusiasta amb les propostes catalanes.

Malgrat el viure normalment a Madrid Mayor Zaragoza sempre ha estat receptiu en ajudar, des dels càrrecs que ocupava, les propostes sorgides des de la terra dels seus majors. La creació del centre de la UNED (1973) i la seva consolidació foren possibles en part pel suport de Mayor des del Ministeri. La creació de l'Escola d'Infermeria (1982) fou la resposta a la petició d'estudis universitaris a la ciutat presentada en la seva visita oficial com a ministre el 25 de setembre d'aquell any. Per cert que Mayor apostava per crear a Tortosa un Institut Universitari d'Ecologia Marina, embrió d'una futura Facultat d'Ecologia; fins i tot va arribar a publicar-se la disposició al BOE, però la manca d'empenta de les autoritats locals varen frustrar el projecte.

La meua relació amb Mayor es limita al 1984 quan jo era regidor de l'ajuntament. Els dies 10 a 13 de setembre la seva intervenció i l'aportació de Josep Celma feren possible la reunió a Tortosa de la Federació Internacional d'Instituts d'Estudis Avançats (IFIAS) on una trentena d'experts varen tractar del futur econòmic del món occidental; reunió que aquí passa desapercibuda, tot i el ressó que tingué a nivell mundial. Tres mesos

després, el 13 de desembre, va participar en el cicle de conferències sobre la figura de Marcelino Domingo juntament amb Josep Tarradellas, Josep Subirats i l'aleshores ministre José Mª Maravall. Federico Mayor es va referir a la figura del seu oncle, germà de la seva avia Pepita Domingo, des d'una perspectiva familiar que fou molt emotiva. Els darrers trenta anys ha continuat tenint molta relació amb Tortosa. La recent declaració de les terres de l'Ebre com a reserva de la biosfera i la petició de la ciutat com a patrimoni de la humanitat són les seves darreres apostes.

Foto: El acte d'investidura de Mayor com a doctor honoris causa

Text: La Universitat Rovira i Virgili ha tingut la sensibilitat d'escollir Tortosa per a la investidura de Mayor com a doctor.